

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

13 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

președinte – Nicolae Gordilă,

judecători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Ion Guzun, Oleg Sternioală,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de către procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2013, în cauza penală în privința lui

Bulgac Alexandr Vladimir, născut la 18 mai 1979, originar din or. Vadul lui Vodă și domiciliat r-l Criuleni, s. Onițcani.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. în prima instanță din 02.09.2013 pînă la 17.10.2013

2. în instanța de apel din 18.11.2013 pînă la 10.12.2013

3. în instanța de recurs din 04.03.2014 pînă la 13.05.2014

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Dumitru Graur, care a solicitat admiterea recursului.

Avocatul, Vasile Tripac, care a solicitat respingerea recursului.

Inculpatul, Alexandr Bulgac, care a solicitat respingerea recursului.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 17 octombrie 2013, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Bulgac A.V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de către Straistari Constantin Gheorghe a fost admisă integral, cu încasarea în beneficiul acestuia de la Bulgac A.V. a prejudiciului material în sumă de 1325 lei și a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei.

2. Potrivit sentinței, Bulgac A.V., în una din zilele lunii februarie 2012, profitând de faptul că cet. Straistari C.G., din cauza vârstei înaintate, nu locuia în casa și gospodăria sa din s. Onițcani, r-l Criuleni, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, fiind vecin cu ultimul și astfel având acces liber în ograda lui din cauza lipsei unui gard între ambele gospodării, a pătruns în ograda păgubitului, de unde i-a tăiat un arbore, care a fost sustras, cauzându-i părții vătămate Straistari C.G. un prejudiciu material în sumă de 1325 lei.

Astfel, acțiunile lui Bulgac A.V. au fost încadrate, în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal – *furt*, adică, *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

3. Sentința în cauză a fost contestată cu apel, de către avocatul Tripac Vasile, în numele inculpatului, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, cu diminuarea prejudiciului moral, invocând ignorarea art. 75 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2013 a fost admis apelul declarat, casată sentința în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile lui Bulgac A.V. au fost recalificate în baza art. 186 alin. (1) Cod penal, și condamnat la 1 an închisoare. În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de 1 an, cu obligarea să nu-și schimbe locul domiciliului fără permisiunea organului competent.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis că, instanța de fond incorect a apreciat probele prezentate și ca urmare a pronunțat o sentință neîntemeiată cu condamnarea inculpatului pe art. 186 alin. (2), lit. d) Codul penal.

Instanța de apel a considerat necesar de a recalifica acțiunile inculpatului de la art. 186 alin.(2), lit. d) Codul Penal la art. 186 alin.(1) Cod penal, cu excluderea calificativului, „cauzarea de daune în proporții considerabile”, deoarece reieșind din prevederile art. 126 alin. (2) Codul Penal „*Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege - gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului*”.

Astfel, dauna cauzată de inculpat, părții vătămate, instanța de apel a considerat-o *esențială*, luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, deoarece paguba pricinuită de către inculpat în mărime de 1325 lei, pentru partea vătămată incontestabil, nu poate fi considerată daună considerabilă, fapt care și a dus la necesitatea recalificării acțiunilor inculpatului din art. 186 alin.(2) lit. d) Codul Penal în art. 186 alin.(1) Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procuror, care solicită casarea totală a acesteia, cu menținerea sentinței, invocând că:

- concluziile la argumentarea soluției instanței de apel sunt contradictorii;
- instanța de apel a omis unele circumstanțe importante constatate de către instanța de fond;
- decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Verificând argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de al admite, cu casarea hotărîrii atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărîre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din textul recursului declarat, Colegiul constată că recurentul critică decizia instanței de apel adoptată pe caz, invocînd reîncadrarea juridică eronată a acțiunilor inculpatului, din art. 186 alin.(2) lit. d) Codul Penal în art. 186 alin.(1) Cod penal.

În asemenea împrejurări, instanța de recurs consideră oportun de a corecta eroarea comisă de instanțele de fond și apel, fără a agrava situația condamnatului, rejudecînd cauza cu pronunțarea unei noi hotărîri.

Colegiul atestă faptul că, cauza penală în privința lui Bulgac A.V., a fost judecată în procedura simplificată pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Prin sentință acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, *furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvîrșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

Instanța de apel a recalificat acțiunile inculpatului din art. 186 alin.(2) lit. d) Codul Penal în art. 186 alin.(1) Cod penal, *furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane*. Temei pentru trecerea la respectivul aliniat a servit aprecierea pagubei cauzate părții vătămate în mărime de 1325 lei ca esențiale, dar nu considerabile.

Invocînd doctrina juridică, Colegiul specifică faptul că, procedura simplificată a judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală reprezintă de fapt o procedură abreviată ce are la bază o pledoarie de vinovăție și poate fi aplicată dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- 1) cererea inculpatului să intervină pînă la începerea cercetării judecătorești în prima instanță,
- 2) să existe din partea inculpatului o recunoaștere totală și necondiționată,
- 3) probele administrate în faza de urmărire penală să fie suficiente și de natură să permită stabilirea unei pedepse.

Procedura de judecare în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, se acceptă doar dacă inculpatul recunoaște faptele așa cum sunt menționate în rechizitoriul. Nu pot fi aplicate dispozițiile art. 364¹ Cod de procedură penală, în condițiile în care inculpatul nu recunoaște în totalitate situația de fapt descrisă în rechizitoriul. Inculpatul urmează să recunoască și încadrarea juridică a faptei/faptelor așa cum a/au fost reținute în rechizitoriu.

Deci, pînă la adoptarea soluției privind admiterea sau respingerea cererii inculpatului, prin care se solicită judecarea cauzei în procedura simplificată în cauză, instanța de judecată este obligată să verifice dacă:

- rechizitoriul este întocmit în conformitate cu prevederile art.296 Cod de procedură penală;

- actele de urmărire penală nu sunt lovite de nulitatea absolută prevăzute în art.251 alin.(2) Cod de procedură penală;

- în faza de urmărire penală nu a fost încălcat principiul legalității sau loialității în administrarea probelor;

- nu au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale garantate de Convenția europeană;

- fapta imputată inculpatului just a fost încadrată în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Codul penal.

În cazul în care în urma controlului preliminar a cauzei penale se constată că există vreo încălcare a normelor imperative din Codul de procedură penală sau din probele administrate în cursul urmăririi penale nu rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite dincolo de orice dubiu rezonabil sau fapta inculpatului urmează să fie reîncadrată, instanța de judecată urmează să respingă cererea de judecată potrivit procedurii simplificate.

În acest context, Colegiul consideră esențial de menționat că, în cazul acceptării de către instanță a judecării cauzei în procedura simplificată pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, ea urmează să accepte situația de fapt stabilită în rechizitoriu, și să nu se implice în încadrarea juridică.

Astfel, în cauza supusă judecării Colegiul constată că, instanța de fond a respectat condițiile enumerate mai sus, a admis cererea judecării cauzei potrivit procedurii simplificate, ca urmare întemeiat calificînd acțiunile inculpatului în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, *"sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile"*.

De asemenea, Colegiul consideră necesar de evidențiat faptul că, împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei, inculpatul neputînd renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate.

În situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art.364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art.364¹ alin.(1) și (4) Cod de procedură penală și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decît cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță, fapt specificat în hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea prevederilor art.364¹ CPP de către instanțele judecătorești” nr. 13 din 16.12.2013.

Astfel, în cazul în care instanța de apel considera necesar de a se implica în încadrarea juridică a faptei, aceasta urmează să dispună judecarea cauzei în procedura generală, cu audierea participanților la proces în instanța de apel, cu cercetarea probelor conform procedurii generale, ceea ce nu a fost îndeplinit.

Însă instanța de apel la examinarea cauzei a conchis: *„Verificând materialele cauzei în raport cu argumentele apelului, instanța de apel a ajuns la concluzia că, reieșind din împrejurările cauzei penale instanța de fond incorect a apreciat probele prezentate și ca urmare a pronunțat o sentință neîntemeiată de condamnare a inculpatului pe art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal, deoarece dânsul a tăiat un arbore care apoi a fost sustras, cauzându-i în acest mod părții vătămate un prejudiciu material în cuantum de 1325 lei, în proporții esențiale, și nu considerabile, fapt ce a dus la concluzia că Bulgac A.V. a comis sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, adică infracțiunea prevăzută la art. 186 alin.(1) Cod penal”.*

Analizând declarațiile părții vătămate la etapa urmăririi penale, Colegiul specifică constatarea acestuia: *„Prin furtul copacului dat mis-a cauzat un prejudiciu material considerabil în sumă de 20.000 lei”* (f.d.46-47). Iar prin certificatul Întreprinderii de Stat pentru Silvicultură Chișinău din 21 iunie 2013 s-a stabilit că: *„...costul arborelui dat de salcâm este de 1325 lei”* (f.d.57).

Instanța de recurs în acest aspect consideră că determinarea valorii prejudiciului cu calificativul „considerabil” sau „neconsiderabil” îi aparține părții vătămate, care după convingerea sa lăuntrică, ținând cont de circumstanțele cărora aceasta le dă apreciere în mod conștient, este în drept să determine valoarea prejudiciului ce i s-a cauzat.

Astfel, Colegiul conchide că deși conform certificatului din 21 iunie 2013, prejudiciul material cauzat a fost apreciat la suma de 1325 lei, dar nu 20.000 lei cum l-a estimat partea vătămată, totuși partea vătămată prejudiciul cauzat l-a determinat ca „considerabil”, fapt care a dus la încadrarea juridică întemeiată a acțiunilor inculpatului de către urmărirea penală și instanța de fond în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, *„sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile”*, concluzie susținută de către Colegiu.

În acest context Colegiul constată că, instanța de fond în cazul supus judecării, a examinat obiectiv probele administrate la dosar și obținute în faza urmăririi penale, probe care au fost verificate, cercetate, apreciate corect de către instanța de fond, fapt ce face, ca concluzia instanței de fond cu referire la starea de fapt și vinovăția lui Bulgac A.V. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, *„sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile”* să fie justă și întemeiată.

De asemenea, Colegiul menționează că la recalificarea acțiunilor inculpatului din art. 186 alin.(2) lit. d) Codul Penal în art. 186 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a admis eroare de fapt, și anume discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține,

urmată de o încadrare juridică greșită, judecată eronat în procedura simplificată, din care considerente decizia instanței de apel urmează a fi casată total.

De asemenea, Colegiul consideră necesar de specificat faptul depunerii apelului de către apărătorul inculpatului, în sensul dezacordului cu pedeapsa stabilită, în privința încadrării juridice apelantul nu s-a expus în apel. Pe când, instanța de apel soluționând cererea a reîncadrat acțiunile inculpatului și a majorat termenul pedepsei cu închisoare de la 6 luni pînă la 1 an.

Astfel, Colegiul constată că instanța de apel ieșind din limetele apelului, a reîncadrat acțiunile inculpatului, cu agravarea pedepsei în propriul apel, fapt ce contravine prevederilor art. 410 Cod de procedură penală.

Considerentele enunțate, determină concluzia de a casa total decizia precum și parțial sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatului în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

La acest capitol, Colegiul remarcă că prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii.

Legea penală fixează cadrul legal în limitele căruia instanța de judecată efectuează operația de stabilire și aplicare a pedepsei infractorului. Astfel, instanța de judecată stabilește termenul sau mărimea pedepsei în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale din Partea Specială a Codului penal, în baza căreia a fost calificată fapta ca infracțiune.

De asemenea, la aplicarea pedepsei inculpatului în privința căruia a fost admisă procedura simplificată de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanța obligatoriu urmează să ia în considerare prevederile din alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, la stabilirea pedepsei instanța de recurs va ține cont de faptul că: conform art. 16 Cod Penal inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă; cauza a fost examinată în procedura prevăzută în art. 364¹ Cod de procedură penală, fiind recunoscută vina integral; prejudicial cauzat nu a fost restituit; caracterul și gradul prejudiciabil și de pericol social a infracțiunii săvârșite de inculpat cu intenție, personalitatea infractorului, care anterior a mai comis infracțiuni, însă la momentul comiterii infracțiunii imputate, dânsul avea antecedentele penale stinse.

În același rând, instanța de recurs fiind în drept să aplice și prevederile art. 90 Cod penal, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa cu închisoare, stabilindu-i suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an. Careva interdicții pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu au fost constatate.

Așa dar, la examinarea recursului declarat și-a găsit confirmare temeiul de casare invocat de recurent, prevăzut în art.427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care se tinde la faptul că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Avînd în vedere cele relatate, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a-l considera pe Bulgac A.V., condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 6 luni închisoare, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an, în baza art. 90 Cod penal.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2013 și sentința Judecătoriei Criuleni din 17 octombrie 2013 în latura penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre prin care:

Bulgac Alexandr Vladimir, se consideră condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 6 (șase) luni închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Bulgac Alexandr Vladimir, se suspendă condiționat pe un termen de probă de 1(unu) an.

A-l obliga pe Bulgac Alexandr Vladimir, să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

În rest dispozițiile sentinței se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată public la 06 iunie 2014, ora 09.50.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun

Oleg Sternioală